

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti. sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 28. maja 1856.

Iz občnega zbora c. k. kmetijske družbe

v Ljubljani 7. maja.

(Dalje.)

Starodavna navada je, da se občnemu zboru vsako leto naznanja stan družbenega verta na Poljanah. Popisali so ga letos gosp. fajm. Zalokar, ki so po odhodu gosp. prof. dr. Strupi-a v Prago prevzeli oskerbništvo tega verta, katerega namen je trojni: 1) da se prideluje kar naj več žlahnega sadja in murbinih drevés, 2) da se poskušajo mnogoteri novi in hvaljeni sadeži, 3) da se streže sadjo- in murborejni učilnici z vsem, česar potrebuje, da se gosp. bogoslovci, pripravniki ljudskih šol in pa učenci kmetijske šole djansko urijo v ti vednosti.

Gosp. fajmošter, kateri so se prav marljivo poprijeli tega opravilstva, so povedali, da od mesca listopada preteklega leta se je oddalo iz verta 1630 murbinih drevés, 870 pa cepljenih jablan in hrušk. Ako se ozremo na pretekle leta nazaj, ko so na tem vertu gosp. prof. Hlubek, dr. Orel in prof. Šubert začeli rejo murbinih drevés na noge spravljati in jo je gosp. dr. Strupi na tak stan obilnosti spravil, da lahko rečemo, da nobena kmetijska družba ni za murborejo toliko storila kot ljubljanska, ker okoli 82.000 drevés se je poslednje leta iz tega verta ali za majhen dnar ali zastonj po Krajskem, pa tudi Štajarskem in Istrijskem razdelilo, zraven pa še veliko veliko funtov murbinega semena, katero je móglo pred Strupi-ovim oskerbništvom se za sila drag dnar iz Gorice itd. kupovati. Sedanjega gosp. oskerbnika terdna volja je, zastran izrejanja murb stopiti v gosp. Strupi-ove stopnje, verh tega pa še čedalje bolj razširiti rejo sadnega drevja. Povedali so, da eno- do štiriletnih murbinih drevesic je sedaj na vertu okoli 40.000 zasajenih, in da letošnjo jesen se jih bo lahko kakih 3 do 4000 oddalo; cepljenih jablan in hrušk 3 do 5letnih je 1851, divjakov blizo 10.000. Cepilo se je letošnjo spomlad 1200 jablan in 651 hrušk mnogoverstnih plemen, katerih cepiče so gosp. oskerbnik prejeli iz graškega družbinega verta; naj več pa se je pocepilo — namreč 400 — koroških tépk, katerih cepiče so poslali iz svojega verta svitli knezoškof lavantinski, častni ud naše družbe. Cepilo je pa pod vodstvom marljivega gosp. Fleišmana 17 gosp. bogoslovcev, kateri so pokazali, da so res lepo vneti za koristno sadjorejo, 5 pripravnikov in pa 5 učencev kmetijske učilnice, kateri so se tudi vsi prav pridno obnašali.

Pešk in košic sadnega drevja se je letos sila veliko vsejalo, in sicer hruševih pol vagána, ki jih je družbi verli nje družbenik gosp. Čolnik iz Štajarskega poslal, jabelčnih poldrug bokal, breskvinih košic okoli 2000, sliv blizo 200; tudi nekoliko murbinega semena se je vsejalo. Razun tega se je vsadilo tudi iz dolnjega Avstrijskega naročenih 42 imenitnejših tertnih plemen zraven vseh domačih. Namen sedanjega gosp. oskerbnika je, naj bi na družbenem vertu se sicer izrejevale mnogoverstne plemena žlahnega (pitanega) sadja, naj več pa naj bi se skerbelo za izrejo takega sadja, ki za domače potrebe naj več zaleže in je vsakemu gospodarstvu v pravi prid, ne pa, da bi se samo le ponašal s tako imenovano gospósko robo. Tudi bojo gosp. fajmošter skerbeli, da vsako

sadno pleme se bo zaznamovalo s svojim imenom, da se bo vedilo, kaj je, in kaj se je komu dalo iz verta; napravili bojo tudi k vsaki posetvi ali zasadbi količ s tablico, na kateri bo zapisano ime sadú, da bo sprehajaje se po vertu vsak vedil, kaj je tu kaj tam vsejanega ali vsajenega. — Toliko so častiti gosp. fajmošter razodeli o sadjo- in murboreji.

Zastran družih sadežev, za poskušnjo na vertu vsejanih, so povedali, da kitajski sladkorni sirek na vertu ni dozorel, — da veliko hvaljena rusovska sončnica naredi res veliko semenišče in da seme je na videz prav debelo, al to je le zato, ker je lupina debela, jedro v nji je drobno, tedaj bi utegnulo manj olja dati kot naša navadna sončnica; ako se tedaj morebiti v družih krajih jedro bolje ne izraša, ni ta sončnica memo domače posebnega priporočila vredna, ker ne debela lupina, ampak debelo oljnato jedro daje sončnicam vrednost; — za poskušnjo vsejani bivec (novo pleme ogeršično) se dosihmal dobro obnaša; kakošen in kolikšen bo pridelk, se bo na znanje dalo ob svojem času. Sadilo se je spomladi tudi več sort zgodnje koruze in zgodnjega krompirja.

Gosp. A. Fleišmanu, učitelju botanike in sadjo- in murboreje, so izročili gosp. oskerbnik 1200 divjakov, večidel jabelčnih, in pa za cepljenje potrebnih cepičev. Gosp. Fleišman, za napredek sadjoreje vseskoz marljivi učitelj, je s svojimi gori imenovanimi učenci mnogoverstno cepil omenjene divjake, in ker jih je djansko tudi učil, sadno drevje presajati in zasajati, količiti in sploh gleštati, so imeli lepo priložnost, se spet letos do dobrega izuriti v sadjorejni vednosti.

Končali pa so gosp. fajmošter svoj govor s tem, da so opominjali: naj bi se prav pridno napravljale povsod sadne sadišča (vertne šole), in naj bi prav iskreno budile k ti napravi družbine podružnice, kantonske gosposke in duhovni gospodje; umni naši gospodarji naj pa bi vsi z lepimi izgledi svetili svojim zanikernim sosedom.

(Dalje sledi.)

Važna znajdba za žganjarije.

Dunajski gospodarski časnik „Allg. Land- und Forstw. Zeit.“ piše v svojem 20. listu, da je gosp. F. L. Milius iz Pruskega (sedaj na Dunaji) našel neko napravo, po kateri se zamore naj žlahnejši, rektificirani špirit = 36° A. brez vsega duha (fuselfrei) naravnost iz zdrozge (Maische) narediti, in ne kakor dosihmal le sirov špirit iz krompirja, žita ali sladkora. Miliusov „Isolations-Recticator“ se dá v vsaki žganjarji napraviti; ž njim se veliko časa in derv prihrani in ostanjke živina rada je, ker nimajo neprijetnega duha in tudi rudninskih strupov ne, brez katerih v navadnih žganjarijah tisti ostanjki nikoli niso. Verjetne skušnje pričajo, da vse to je resnica, in da ta nova znajdba bo ob kratkem velik dobiček žganjarijam.

Rastlina.

Spisal Janez Tušek na Dunaji.

XIII.

Ker le malo časa célice živé, mora cela soseska célice, ktera zdaj pridno dela, v prihodnjem letu poginiti, ker